

УДК 631.11(477.73)

АНТРОПОГЕННИЙ ВПЛИВ НА ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ В МЕЖАХ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ «БУЗЬКИЙ ГАРД»

Бовкун І. В.,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Сьогодні в Україні спостерігається загострення екологічної ситуації, що викликає значні видимі і непомітні зміни довкілля. Екологічна ситуація в Миколаївській області досить напружена. Промисловий комплекс та багатогалузеве сільське господарство здійснюють суттєвий техногенний вплив на земельні ресурси регіону, особливо на природоохоронних територіях, які покликані зберегти та захистити унікальні природні комплекси від антропогенного впливу.

На Миколаївщині налічується 125 об'єктів природно-заповідного фонду, з яких найбільш захищеними є національні парки. Серед інших, національний природний парк (НПП) «Бузький Гард». Парк було створено в 2009 році, відповідно до Указу Президента № 279. Площа парку становить 6138,13 га, розташований в межах земель 5 районів області: Первомайського, Арбузинського, Доманівського, Вознесенського та Братського.

Прилегла до земель парку територія – потужний сільськогосподарський та промисловий район півночі Миколаївської області. Господарська діяльність на території парку має свої особливості та певні обмеження. Це пов'язано із складністю використання долин річок, із виходами гранітів на денну поверхню, крутими схилами та існуючими обмеженнями на території парку.

Основними видами господарської діяльності на території парку є: зернове товарне господарство, лісове господарство, мала гідроенергетика, водокористування, випасання худоби, сінокосіння, збір лікарських рослин, мисливське господарство, товарне ставкове господарство, любительський лов риби, бджільництво, діяльність закладів відпочинку та оздоровлення, туристична та рекреаційна діяльність, спортивна діяльність.

Основний вплив на ґрунти здійснює сільське господарство, що включає використання ґрунтів та застосування мінеральних та органічних добрив. Найбільшу питому вагу у структурі використання мінеральних добрив займають азотні, фосфатні та калійні добрива.

Висока сільськогосподарська освоєність є основним чинником ерозійних процесів. Показник частки ріллі від загальної площі сільськогосподарських угідь на територіях, що належать до районів, які входять в межі парку, складає 80–90%. Значна частина орних земель розміщена на схилах, де прискорено відбуваються процеси руйнування ґрунту. Внаслідок, чого відбувається винос солей із розораних ґрунтів степової зони – особливо сульфатів та хлоридів натрію і магнію. Запаси

гумусу на полях, зменшуються кожного року. Чим більша крутизна схилу – тим більше родючих часточок змивається з полів.

50% чорноземів у НПП «Бузький Гард» оцінюють, як еродовані, 30% – мало еродовані, 10% – як середньо еродовані. 10% площі парку займають сильно еродовані чорноземи у комплексі з відслоненням кристалічних порід.

Отже, антропогенна діяльність впливає на нормальне функціонування і розвиток природних комплексів НПП «Бузький Гард» та прилеглих до нього земель, зумовлює суттєве зменшення площ незайманих природних ландшафтів, активізацію ерозійних процесів.